

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 76. ANULU XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2. cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, in 25 Sept. (7 Oct.) 1866.

Invitare de prenumeratiune

la „Telegrafulu Romanu“.

Cu 30 Sept. se gata abonamentul acelor DD. prenumeranti ai „Telegrafulu Romanu“, cari abonasera pe semestrulu alu treilea Iuliu—Septembre prin acest'a se deschide abonamentu nou pe semestrulu alu patrulea alu anulu curinte Oct. Nov. si Dec.

Pretiulu abonamentulu pepatrariu de anu e:

Pentru Sabiu 1 f. 75 xr., pentru Austria preste totu 2 f., pentru strainatate 3 f.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiuni a ni se tramite francate, adresandu-le de adreptulu la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.

Serenitatea Sea Comandantele generalu in Transilvania Principiele de Montenuovo a plecatu Joi la amedi la Viena.

Din Clusiu se scrie ca in 1 Octobree sera a sositu Escel. Sea Guvernatoarele conte de Crenneville in cea mai deplina sanatate.

Evenimente politice.

Sabiu in 24 Septembrie.

„Presse“ dela 2 Octobree, foia de sera, aduce unele sciri interesante despre cestiunea constitutională: Pentru ca sa se poata face o intelegere cu diet'a ungresca, spune „Bohemia“ (o alta foia) s'a inventatu urmatorulu modu. Inainte de tote asigurarea serbatorésca facuta conducatorilor de partide, asigurarea, ca decisiunei indestultore aduse din partea dietei in afacerile comune, va urma numai decatu denumirea unui ministeriu ungrescu prin unu rescriptu regescu. E cu putintia daca nu si verosimulu, ca diet'a atunci nu va mai cere de urgentia prioritatea ministeriului; decatu aru fi ea (diet'a) insa in punctulu acest'a cu totulu cervicosa — atunci credu unii a putea presupune — ca diet'a nici nu va refusa, nici se va adoperá a se apuca de negociári noue cu coron'a pre calea adreselor, ci ea va pasi la deciderea asup'a cuprinsulu (Umfange) afacerilor comune si asup'a modulu pertratárilor acestor'a si a mai adauge langa acesta decisiune inca si aceea, ca votulu (obligatoriu pentru dieta) sa se asieze in archivulu casei (dietale); ministeriulu apoi lu va scote, candu va afla de bine, de acolo si-lu va propune coronei, spre a i dá putere legala. Din done apoi un'a. Séu ca votulu acest'a aru regulá afacerile comune in unu modu, cu carele regimulu sa se dechiare multiamitu, si ca decatu nu comitetulu, celu putinu diet'a sa mai faca concessiuni; in casulu acest'a regimulu aru fi materialmente multiamitu, si tocm'a pentru ca votulu acela oblega pre insasi diet'a, aru purcede (regimulu) numai decatu la denumirea ministeriului, ceea ce atunci aru fi numai concessiune formalá. Séu ca votulu cuprinde in sine puncte, cari regimulu aru fi datoriu ale respinge fara de nici o conditiune: in unu atare casu — ne mai putendu computá la o modificare prin diet'a de fatia — nu-i remane alta decatu sa disolve diet'a si sa convoce alt'a noua. — Presse adauge la aceste, ca la celitu suntu bune, dar nu au nici unu pretiu practic; Dupa sciri din mai multe parti, diet'a ungresca nu are de eugetu a trece preste elaboratulu comisiunei de cincispredece si de alta parte P. Ll. are o corespundintia din Viena, in care se asigura in modulu celu mai otaritu, ca elaboratulu comisiunei de cincispredece s'a desemnatu la locuri competente de „neprimibilu“.

Pe langa tota concederea unui ministeriu in „principiu“ in voirea inca este mai departe ca ori candu alta data. O scapare din confusiunile aceste e cu atatu mai putinu de asteptatu, cu catu disolverea dietei ungresci nu aru resultá altu ce-va, decatu intarirea opoziției.

Mai departe adauge Presse, ca regimulu nu au desperatu inca de succederea impacării, ceea ce se vede din departarea persóneloru neplacute partidei lui Deák. De aceea si concediulu contelui Eszterházy de siese septemáni, s'a prelungitu pre tempu neotaritu. —

Deputatii cei mai de frunte germani, se scrie, ca in 4 Octobree au negresitu sa se intalnesca la o consultare. Aci voru fi reprezentate tote colorile dela centralistii cei mai mari pana la dualistulu celu din urma. Kaiserfeld inca va lua parte, cu care ocaziune si va desvoluta programulu despusu in punctele dela Aussee.

Unu telegramu de eri („Herm. Ztg.“) anuntia ca alaltaeri s'a si tinutu in Viena o adunare de deputati nemtiesci, in carea insa a fostu numai vorbiri preconsultatore. Din aceste preconsultári se vede, ca suntu toti unanimu contra proiectulu de delegatiune imp. din cauza, ca numai Senatulu imperialu pote deslega cestiunea constitutională. Hasner, Pratoberer'a si Giskr'a ca comitetu suntu insarcinati cu elaborarea unui proiectu de program. Autonomisti nu au fostu de fatia.

La Zkft se scrie din Becicherecu, ca conferinti'a ce era sa o tina membrii dietei ungresci de nationalitate serba in 23 Septembrie s'a amanatu pentru 3/15 Octobree, determinandu-se totu odata locul adunării Nouaplanta (Novisad). La adunarea acest'a suntu invitati toti membrii de natiunea serba.

Totu in acea foia aflamu, ca generalulu Stratimiroviciu au fostu in fruntea unei deputatiuni de Ceachisti la Majestatea Sea, ca sa se roge pentru sistarea colonisárilor de straini in tinutul Ceachistoru, cari colonisári s'a pusu in lucrare pre cale oficiala. —

„N. Fr. Bl.“ publica unu protestu alu regelui Hanoverei adresatu catre cabinetele europene. Protestulu este indreptatu contra incorporării regatulu Hanoverei la Prussia. —

Dupa mai multe comunicári se spune din Berlinu, ca contele de Bismark se afla si acum ca si mai nainte in gratia regelui seu. Ceea ce lu tine astadi departatu de afacerile oficiose este bolnavirea de care este cuprinsu.

Despre principele Gorceiakof, pre carele lu manase de multu diuarele la Biaritz in Francia la scalde, (altele demintira acesta scire), se dice acum de nou ca totusi va sa plece si inca in 5 Octobree.

Fiinduca vorbimu despre afaceri atingatore de Russia sa adaugemu, ca ea pune totu in miscare spre a rusifica fost'a Polonia, resp. partea ce o are in posesiune. Asia intre altele se spune ca diuarele russesci publica statutulu unei reuniuni intaritu de Imperatulu, prin carele reuniunea are de a sprigini cumpararea de proprietati in guvernamentele Wiln'a, Kowno, Grodno, Minsk, Witebsk, Mohiliew, Kiew, Podolia si Volynia, decatu cumparatori suntu de origine russesca. Membrii reuniunei suntu indatorati a nu esarendá din proprietatile lor nici poloniloru nici jidoviloru nimic'a.

Partid'a vechia russesca nu pote privi nici decum cu ochi buni crescerea Prussiai. Ea se teme tare de anectarea provinciilor dela marea ostica, cari suntu binisioru germanisate. Cu tote aceste dupa sciri din Berlinu referintiele intre curtile din Petersburg si Berlinu suntu cele mai intime si acum, pentruca si acum pune mare pretiu pre amicitia Prussiai.

Din Constantinople se scrie, ca port'a s'a dechiaratu reprezentantiloru puteriloru, ca indata ce succede misiunea lui Mustafa pasi'a in Cret'a, va si urma o amnestia generala pentru toti insurgentii de acolo. Se spune din mai multe parti ca suntu prospecte de o impacatiune intre port'a si Creteni. — Diuarele nemtiesci ne spunu, ca misiunea lui Stirbeiu au succesu forte bine. Principele Carolu e recunoscutu definitivu si la inceputulu lui Octobree va si merge pentru ca sa capete investitura. Moustier se dice ca au admonitu Port'a sa nu cum-va sa ceda vre-unu portu Russiei seu Americai in marea egeica. — Sultanului s'a nascutu unu prntiu. —

Din Aten'a se telegrafeza, ca marchisulu de Moustier in trecerea sea pre aci au ayutu o convorbire cu ministrulu primariu grecescu. Discursulu Marchisulu se dice ca nu au fostu nici decum incuragatori pentru greci, caci Moustier au amenintiatu cu rumpe-

rea relatiunilor diplomatice, deca Greci'a nu padiesce neutralitate strinsa. Mai inregistramu aci si scirea, ca in o manastire la muntele sântu (Atos), pre care o cercetase generalulu rüssu Igniatef s'a aflatu 6000 de pasci.

Din R o m a n i ' a aflamu totu dupa diuarie nemtiesci, ca Principele in scurtu va sa plece la Constantinopole. Regimulu Sultanului au si pregatitu tôte pentru primire serbatorésca, pregatindu unulu dintre castelele imp. de petrecere pentru inaltulu óspe. Inainte si dupa calatoria, populatiunea Bucuresciloru va demústrá prin manifestatiuni de alipire si bucuria cátra Domnitoriulu ei. Ministrulu de resbelu Haralambi se dice ca este chiamatu prin telegrafu din strainatate, unde petrecea in concediu. —

Din I t a l i ' a se asigura ca tratatulu de pace intre Austri'a si Itali'a astépta numai ratificatiunea suveraniloru respectivi. Desdau-narea pentru detori'a generala este fipsata 100 milióne. Austri'a are sa mai primésca dela Itali'a 35 milióne. — Plebiscitulu séu volarea ce voru avé a o face venetianii despre sórtea loru viitóre va fi in 14 Octombre. Formul'a carea li se va propune spre a o raspunde se dice ca este urmatórea :

„Voiti voi sa formati o parte din monarchia constitutiunala a regelui Victoru Emanuelu II. si urmatoriloru lui legitimi?“ Precum se vede intrebarea e de asia pusa cá venetianii sa nu-si sparga multu capulu pâna sa aflé respunsulu.

Despre Rom'a spune „Vaterland“ lucruri interesante asupr'a celoru ce au sa se intemple dupa esirea trupeloru franceze din Rom'a. Vre-o cátu-va tempu are sa fia linisce, cá sa nu se dica ca Pap'a este espusu inamiciloru sei. Dupa aceea sa se revolutiuneze Velletri si Viterbo si apoi totu tinutulu statului afara de Rom'a. In fine si Rom'a. Pap'a in sa se impedece de a fugi in vre o parte. Fói'a numita espune apoi imposibilitatea de a gasi Pap'a unde-va vre-unu refugiu. Probabilitatea cea mai mare o are in fine totusi insul'a Malta. — Cá unu curiosum adaugemu aci ca in o impertre nóua a Europei esita in Newyork, statulu papalu are sa dispara dintre statele europene si Pap'a sa se mute la Ierusalimu; iéra „Union Chretienne“ combate cadintia cetatiei Rom'a de a fi metropolea crestinismului si dice ca acést'a compete Ierusalimului, aducendu de argumentu sant'a scriptura in care nu se face pomenire de cetatea dintáiu si ca intemeiatoriulu crestinatátiei au muritu in acést'a, carele e mai mare decâtu invetiachelulu s. a. s. a.

Despre rescóla palermitana se dice ca e suprimata. Intre resculati s'a aflatu multi calugari si preoti lumeni. Garibaldi cetimu, ca au dechiaratu revolutiunea acést'a de reactionaria si cu parola „republica“ este numai o masca. —

Revista diuaristica.

Aug. Alg. Ztg. are o corespundintia intitulata „Austri'a si cestiunea orientala.“ Corespundintia desmanta pre Austri'a de a se amestecá in cestiunea orientala.

„Deca cei de afara credu, ca ne-au astupatu tôte ferestile afara de aceea, din care se póte vedé cestiunea orientala, atunci se insiela.

Ce se intempla la vecinulu turcescu se intielege de sine, ca atinge si interesele nóstre; acést'a in sa totu asiá e si cu ceilalti vecini. In privintia Germaniei d. e. amu depusu deobligárele nóstre ce le aveamu fatia cu dens'a, pentru ca ni s'a cerutu asiá ce-va, avemu in sa acum cá si mai nainte interese acolo, pentruca suntu nedespartibile de situatiunea geografica

Cestiunea orientala e la noi in sa in o posomorita suveniru dela tempulu resbelului in Crimea. Atunci au decisu ultimatulu Austriei in favórea poteriloru apusene, cáci din Crimea nu au strimtoratu ele pre Russi'a interióra; acést'a o facú postarea Austriei, carea „secera“ multiamit'a dracului. Indata dupa acést'a, Franci'a au cochetatu cu Russi'a, pre carea noi ne amu fostu instrainat'o si nu multu dupa aceea eata ca ne vedemu atacati de Franci'a, carea se servi de Sardini'a ca de unu pretestu. Ce se atinge de Britani'a mare, acést'a nu ne-a batutu ou armele, dara cu pressea (diuaristica) sea, prin sumutiári de totu feliuhi, mána in mána cu escamotarea de simpathii órbe pentru adversarii nostri. Aru fi o minune deca se aru mai puté aduce Austri'a in sa odata acolo, cá sa primésca o rola atátu de nemul-tiamitóre. Pentru noi nu mai e ispititóre. Ce voru face puterile apusene cu cestiunea orientala sa fia grij'a loru, noi vomu dá din umeri si li-o lasámu cu totululu loru. —

Eata ce aduce „Rom.“ in revista sea in cestiunea acést'a :

„Correspondintia rusésca publica unu articulu a cáru insemnatare, pentru cestiunea orientelului, este fórté mare si de natura a ingrijí spiritele. Diuariulu rüssu declara mai intáiu ca „nuorii se gramadescu spre resaritu; semnele precursorie ale furtunei devinu din ce in ce mai invederate, si vocea publica a Europei anuntia ca in curendu póte cestiunea orientale se va redicá inainte nóstra cu tôte consecintiele sele teribili.“ Dupa ce pune apoi in indointia desinteresarea poteriloru apusene in cestiunea orientelului, dupa ce insiaguece ca ele aru tinde a luá loculu Turciei si a deveni prin anesári partiali, stapáne, mai civilisate póte in forme, dar stapáne ale poporatiuniloru crestine, cu scopu de a

le face sa servésca la interesele loru, corespundintia rusésca declara ca numai Russi'a nu tintesce la asemenea rezultate, ca ea nu voiesce nici o marire de teritoriu. Ea iubesce poporatiunile crestine pentru ca suntu de aceea si religione cu dens'a, si doresce ale vedé libere. Missiunea sea este de a veghiá ca independintia aceloru poporatiuni sa fia reala si sa nu servésca numai de instrumentu alu ambitiunei unei puteri. Ea este gat'a a ajutá aspirárele loru legitime din tôte puterile sele; si ele voru gasi totudeun'a in Russi'a unu radimu tare si sinceru.

„Eaca unu limbagiu demnu de o putere ce n'are subjugulu seu nici o natiune cucerita. Credemu cu tôte acestea de datorita, in fati'a impregiuráriloru ce se desfasiura in Oriente, a semnalá si guvernului si natiunei gravele declaratiuni ale organului rusescu. Ele ne aducu in adeveru, aminte de limbagiulu diuareloru muscalesci in ajunulu resbelului din Crimeia. Si atunci Russi'a erá gat'a a ajutá aspirárele legitime ale poporatiuniloru crestine din Turci'a, a le dá unu radimu tare si sinceru. Si prim'a dovada ce dede despre acést'a, fu invasiunea in Romani'a, pe care o lua dreptu amanetu. Guvernulu romanescu de atunci nu facú nimicu spre a aretá ca nu se cutropesce, nu se ucide unu poporu, fára cá celu putínu o strigarede protestare s'anuntia violarea, si unu siroiu de sange s'arete calea pe unde au trecut violatorii, fia atátu cátu au aretatu pompiárii in 1848. Ceea ce s'a intemplatu, in 1853, nu póte, nu trebue sa se mai intemple cu Romani'a, fára cá prin acést'a noi insine guvernulu si natiunea, sa decretámu peirea nóstra. De aceea aretámu nourulu ce ne anuntia corespundintia rusésca si strigámu Cuveant Consules! Cine e acolo?

„Trebuie sa marturisimu in sa ca acést'a strigare nu suntemu noi cei dintáiu a o aruncá. O putere mare européna, mai putínu si mai indireptu interesata decâtu noi in cestiune, a datu, inainte de noi, tipetulu de alarma. Diuariele austriace au semnalatu pericululu, si guvernulu Austriei se preocupa seriosu de atitudinea ce are sa tina fatia cu complicárele Orientelului. In mijloculu dificultáriloru ce iau lasatu resbelulu trecutulu, guvernulu austriacu gasesce in sa tempulu de a cugetá la o reorganizare a Orientelului care aru scapá Europ'a de grave ingrijiri si „aru deschide Austriei „perspectiv'a asicuratóre de a puté insoti cu simpatiele sele mer-sulu lucruriloru in peninsul'a ilirica (Tierile Turciei).“

„Unu diuariuministerialulu din Vien'a, Débáte, facendu óre-cari indiscretiuni asupr'a acestoru preocupári ale cabinetului austriacu, anuntia si basele reorganizárei ce aru fi bine veduta de acestu cabinetu. Acele base aru fi intr'unirea, intr'o mare Confederatiune, „indestulu de independinte“, a provinciiloru peninsulei ilirice, adeca Tesali'a, Epirulu, Bosni'a, Bulgari'a chiaru, si garantarea teritoriului acestei Confederatiuni fatia cu tôte puterile mari.

„Ide'a acestui proiectu, dice unu diuariuministerialulu franceze, nu este póte prea chimerica, si Austri'a aru gasi, in o asemenea combinare, unu puntu de radimu spre a resiste pretensiuniloru Russiei si pericleloru panslavismului muscalescu.

„Deca cestiunea intereséza atáta pe o putere mare cá Austri'a, deca umbr'a panslavismului este o amenintiare, unu periclu pentru dens'a chiaru, ce trebue sa fia pentru noi si cátu trebue sa ne ingrijésca ori de cate ori apare pe orizonte?

Drumu de feru transilvanu.

Nu este de multu decandu amu semnalatu reluarea lucráriloru drumului de feru pentru Tranni'a. Fói'a centrala pentru drumulu de feru spuse in sa inainte cu vre-o cáte-va septamáni, ca s'a datu concessiune principelului Max Egon de Fürstenberg, printiului Emil Fürstenberg, contelui Otto Chotek si Louis de Haber pentru indeplinirea drumului de feru dela Aradu la Alb'a Iuli'a, cu ramulu dela Pisci pâna la Petrosienii din valea Jiului. Lini'a principala sa se dea gat'a in doi ani si ramulu la unu anu dupa finirea liniei principale.

In aceea si fóia se spune ca s'a decisu trasárea unei linie de drumu de feru dela Oradea mare preste Clusiu la Brasiovu, pe spesele statului.

In tempulu mai din urma aflamu ca regimulu s'a ingrigitu de formarea unui corpu de ingineri, carii au problem'a de a trasa liniile pre care au a se cladí drumurile, a face socotele despre spesele recerute la cladire si apoi a le substerne pentruca sa se póta presentá intreprinditoriloru spre primire.

Corpulu acést'a se vede a se fi si formatu si a se fi impartitu in despartieminte, dintre cari un'a se asiedjá in Casiovi'a alt'a in Oradea mare si alt'a la Clusiu. Tôte pregatirile suntu de asiá incáta in tómn'a acést'a sa se si incépa lucrárele. Comisiunea insarcinata cu aceste speréza a fi in trei luni gat'a si a se putea întórce la Vien'a pentru cá sa se póta curendu asterne operatulu aceloru ce se voru insinuá cá intreprinditori. Din cele ce se vede pâna acum, trasarea se va face numai pâna la Clusiu deocamdata si numai mai târdiu se va continuá mai departe. Pâna acum erau locuitorii tranni ingrijati, ca nu voru avé de locu drumu de feru, acum acúsi ne vomu bucurá deodata de dóne linii.

S a b i u 14 Sept. Joi s'a serbatu dñ'a onomastica a Maj. S. Imperatului in tóte bisericile si instituttele de invatiementu ale cetătiei acesteia. —

Brasiovu 18/30 Sept.

Intre mijlocele care nobilităza inim'a este si recunoscini'a. Ea arata semne de multiamita celui ce te seml indatoratu ai multiamii. Noi multiamirămu adi lui Ddieu de indurarea sea, pentru ca radica pe deplinu certarea sea cea drépta, care erá asupr'a nóstra, multiamirămu, ca ne lasă cu viétia si departa ból'a cea apriga dintre noi.

Pána aci de unu tempu încóce ne ingrigirămu cum sa ne aparămu viétia; astadi insa incepurămu a cautá mijlocele prin care sa ne intărím viétia nóstra. Asemenea mijloce inaintea nóstra suntu numai scótele, de aceea cautămu ajutoriu la acestu isvoru de viétia. Eară pentru intielepciunea, amórea speranti'a mangăerea si bucuri'a ce ni o dau acestea, ne simtirămu datori a implini semnele de recunoscintia intemeietoriloru acestor'a. Asiá adi aduserămu multiamita si ruga lui Ddieu pentru fericirea lor.

La dorinti'a nóstra acést'a, se potriví tocmai dñ'a serbării Institutului nostru. Astadi dara se serbara aci cu tóta pómp'a hrămulu scóteloru gimnasiale. Acestea stau subt patronarea santeloru: Sofi'a cu trei fiice ale ei Pistis, Agapi si Elpidis, sub a căroru patronare s'au pusu scótele acestea inca la punerea petrei fundamentale de cătra Archipastoriulu nostru cá supremulu Inspectoru. Dñ'a acestoru patrónu nu se serbă eri, fiinduca ómenii cei de pe aici tocm'a in acést'a di au a se stramutá, de aceea s'a hotaritu a se serbă in Duminec'a urmátore. Festivitatea se facú cá si altadata prin celebrarea doxologiei in biseric'a stului Nicolae; a parastasului pentru pomenirea tuturoru scóteloru si prin santrea apei. La acestea luara parte prelunga tinerimea cáta se potú aduná, toti DD. Professori si invetiatori si unu poporú de totu numerosu din cetate si din suburbii.

Dupa celebrarea stei Liturgii si a parastasului pomenindu-se numele tutoriloru repozati prin mai multi preoti, venirămu cu crucile in sal'a scóteloru unde s'a sanlitu ap'a, ear cu acést'a s'a stropitu tóte incaperile scolare si poporulu. Mai nainte insa tinura DD. Professori gimnasiali Dr. Glodariu si St. Iosifu cáte o cuvintare destulu de potrivita. Celu d'antăiu plinu de zelu desfasura tem'a: „ca cultur'a e putere si sciinti'a e libertate“. Acestu D omnu arata puterea culturai atātu prin Istori'a popóreloru cátu si prin viétia franciloru, germaniloru si englesiloru; aretá si realu care nimicesc pe individi si pe natii, adeca Iussulu si abateria dela viétia simpla si patriarchala, numindulu ciurma carea nimicitu pe Greei si pre Romani — Densulu arata ca ide'a pentru inaintarea in cultur'a ce s'a desfasuratu in Brasiovu — se trage tocm'u dela Diaconulu Corési, care a tradusu aici cea dintăiu carte romanésca. — Accentuá ca infintiandu-se acestu Institutu dupa Ide'a semanata de acel'a a fostu usioru, dar e greu de alu sustinere, deci sa se ingrijésca barbatii cei nobili de aici pentru sustinerea lui. De aceea se si tine oratorulu indatoratu a multiamii Majestătiei Sele Imperatului Franciscu Iosifu I. pentru ajutoriulu la sustinerea gimnasiulu mare, Escelentiei Sele Inaltulu Arcsipastoriu Andreiu, Statulu Romaniei si tuturoru fundatoriloru si membriloru zelosi pentru acést'a. Apoi reasumandu atrage atentiunea culturai ca sa nu ne nepadésca popórele care le aduce dramulu de feru, de aceea sa nasuimu cátra cultura si sciinti'a ca ele suntu puterea viétiei. Alu doilea domnu Professoru desfasurandu ide'a: Angerulu aperatoria care-lu aveau popórele mai nainte si astfel e acést'a si adi sub scutul sfintiloru; arata intr'unu stilu logicu datori'a cátra fundatori si ajutatori; a DD. Professori si a junimei studiöse. —

Delapótele Bucciuului in 27 Sept. 1866

A séra fui martoru la o catástrofa, ce se intemplá in comun'a nóstra colectiva, Branu. Pe la optu óre sér'a erupse focu in unu siopu, ce se afla intre cancelari'a comunale si domiciliulu notariulu, care tóte trei suntu lănga olalta. Intr'o clipa coplesí foculu tóta cladirea, la ce contribui multu fenulu ce se aflá in elu. — Perplesitatea erá mare —, putini ómeni ce eramu la inceputu nu sciamu de ce sa ne apucámu, sa scapámu Archivulu cancelariei, in care numai arderea foiloru de posessiune si evidentiu cadastrale aru fi fostu pentru comunitatea nóstra o perdere colosala, — mai multe dieci de mii floreni; séu sa sarimu a scóte copii si obiectele casnice, ale demnulu nostru notariu. Ambe erau de o potriava espuse focului, ca sa ne fi apucatu de stinsu dupa ce coplesise foculu totu siopulu erá o rescare prea mare si la impregiurările locali, unde ne lipsescu tóte aparatele de stinsu, mai cu neputintia. Adunandu-se indata ómeni mai multi ne succese a scapá mai intăiu protocótele si celelalte hărtii ale cancelariei, cari erau pentru intregu Branu cele mai pretiöse, adeca cass'a de bani si in fine alte obiecte pe rendu. Pare ca vediu inca fisognomiile cele posomorite si ingrijite ale zelosiloru nostri dregatori al co-

munitătiei nóstre a Dloru N. Chiorntia judelui primariu, a collectorulu Ilariu Gerbacea si a notariulu I. Puscariu si pare ca audiu inca strigările inecate de frica si ca si rabiato: Protocótele! Protocótele! Celu din urma uitandu-si de consorta, copii, cari toti tipau, asemenea de avere sea a preferitu scaparea bunulu comunu si numai dupa ce dimpreuna cu Primariulu si collectorulu mai susu amintiti, a asiguratu pre acel'a, a mai cugetatu la ale sele. Durere in sa ca furiosulu focu mistuitoriu nu-i ingadui in urma a-si scapá tóte realitătiele sele, ci partea cea mai mare devenira prada focului. Localulu cancelariei fu din norocire scapata, fiindu încātu-va aপরatu de ventulu ce adia putinu in partea contraria si aপরatu si de ómeni. Credu ca inimerescu simtiulu de recunoscintia alu locuitoriloru Braneni, déca voiu esprime in numele tuturoru multiamita dloru dregatori vamali, dlui Directoru, vigiiei financiare dimpreuna postulu de gendarmaria, cari toti cu mare participare ajutara la scaparea obiectelor si stingerea focului. Aru fi de doritu cá comunitatea sa remuneredie deosebit'a ingrijire a Dloru: primariu, collectoru si notariu care remuneratiune la celu din urma aru trece intr'unu feliu de desdaunare a averei perdate prin focu. — Escarea focului nu s'a pututu scrutá. Firéru, ca acést'a comuna mare, plina de moralu si nu din cele din urma in starea materiala, ca macaru dupa o atare proba neasceptata sa vedea a-si asigura averea si drepturile comunali cuprinse in archivu prin unu edificiu solidu, durabilu in contr'a focului si a furiloru, de care dorintia sperediu a fi petrunsu totu individulu inbitoriu de binele comunu. *) — Unu Branenu.

Din Tractulu Faragaului primirămu o provocatiune prevediuta cu mai multe subscrieri, ca sa publicămu o declaratiune din partea mai multor'a din mentiunatul tractu, publicata in „Concordia“ nr. 46 ex 1866, o declaratiune, care servesce de refrangere la o corespundintia totu din acelasi tractu, publicata in fói'a nóstra nr. 33. an. 1865. Cest'a din urma, adeca corespundintia, este prin susmentiuat'a declaratiune, declarata de infama si tendentiós'a.

Ne aflămu dara in posetiune atātu spre liniscirea respectiveloru, cátu si spre informatiunea publiculu a espone, ca noua nu ne erá cunoscuta starea lucrului, de óre ce schimbarea ce s'a facutu cu redactiunea in tómn'a trecuta, cade intre aceste dóue intemplări, intre corespundintia si declaratiune, Din informările ce ni le-amu castigatu in acést'a afacere aflămu, ca in urm'a corespundintiei s'a intentatu procesu si adeca cu vointia corespundintelului acestuia. Procesulu inca e nedecisu. Cugetămu asiá dara ca pana candu cestiunea este cestiune pendinte, onoratiu provocatori voru fi asiá de indulgenti si nu ne voru solicitá la publicarea declaratiunei cu atát'a mai vertosu, cu cátu corespundintele nu s'a negatu si a primitu a purtá insusi tóta respunderea.

Principatele române unite.

Bucuresci 17/29 Septembrie.

Brosiur'a separatista ce se lucrá la Cernauti, si pre care amu anuntiat'o acum cute-va septemáni, a aparutu si s'a impărtitu, se dice cu profusiune. „Tribun'a Romana“ publica unu articulu asupr'a ei, sub titlu de „Brosiurile separatiste.“ Elu este, in esintia o protestare contr'a separatismulu, si o declarare neteda ca ideile separatiste n'au infectatu adeverat'a tíera a Moldovei. Ea nu considera unirea tieriloru surori de caus'a suferintiloru de fatia. Unirea s'a facutu pentru cá sa tina deapurarea si se aducatiári'a si fericirea poporulu romanu intregu. —

Iasi 10 Septembrie.

Corpulu lui Anastasie Panu s'a immortalatu ieri, Vineri 9 Septembrie, in cimiteriulu Mitropoliei, la unu locu cu osemintele tătălu seu Panaitu Panu, surorile sale l'au plansu cu amar. Rudele si amicii sei au versatu lacrimi de durere. Iasiulu romanu prin organulu primariulu seu, a depusu pe sicriulu Ilustrulu cetatienu o cununa de stejaru, stropita cu lacrimi. Bucurescii, reprezentatu prin doi consiliari comunali, dnii Pana Budescu si Radu Ionescu, si intreg'a democratia romána, reprezentata prin candidulu seu fiu, venerabilulu Alesandru C. Golescu, a venit acolea, spre a se asociá la doliulu Iasiulu, la pietós'a durere a tieriei intregi. Si noi cu totii, concetatienu ai virtuosulu barbatu si admiratori ingeniulu seu politicu, amu fostu fatia, si ne-amu inchinatu imaginei marelui patriotu.

Programulu

immortalării corpulu Anastasie Panu.

1. Corpulu ce este depusu in biseric'a Barboiulu se va radica la 3 óre cu ceremoniele religióse, ducandu-se la Catedrala spre immortalare.
2. O escorta de gendarmi va precede cortegiulu funebru.
3. Indata voru urmá pomenile duse de ómeni imbracati ia negru. Praporele voru fi pe delaturile acestoru pomene.
4. Apoi va urmá capaculu raclei dusu de 4 snbecomisari.

*) Din partene amu chiamá atentiunea Braneniloru, precum si a altor'a asupr'a celoru impartásite in nrulu trecut alu acestei foi cu referintie la asemenea intemplări de vaieratu, sub rubric'a variatiloru. R.

5. După acésta vinu corporatiunile negutiatoriloru însoțite de flamurile și stalpii lor, avendu în frunte stégulu Municipalityei.

6. După corpuri urméza scolarii tuturor scoléloru : de Arte, Primarie, Gimnasiun și Facultăți, avendu tóte stindardele lor.

7. După scolari vine clerulu cu totii preotii, archimandritii și archiereii avendu în capu pe P. S. Mitropolitulu.

8. După cleru vine carulu mortuaru care va fi trasu de 6 cai. Pe platu-forma carului la colturi voru stá patru tineri înbracati în negru. Cele 4 cordóne ale carului voru fi tinute de Primarele Iasiului, de doi Delegati ai Capitalei Bucuresciloru și de Presiedintele Curtiei Apelative din Iasi.

9. După caru urméza famili'a repositului, Delegatiunea Capitalei Bucuresciloru și a altoru politici, tóte autoritátile publice, corpulu medicalu, profesoralu și cetatieni.

10. Music'a militara la rendulu ei cânta marsiulu funebru.

11. Trupele de linia inchidu cortegiulu.

12. Drumulu cortegiului este : Dela Barboiu, pe strad'a Góliei pâna la respintinea Pascanu, apoi strad'a mare la catedrala.

13. Serbarea înmormentării se va face de P. S. Metropolitu și Archierei. Unu cuventu funebru se va rosti de Archiereulu Suhopanu.

14. Scol'a musicala vocala va cântá vecinic'a-pomenire, cu care se va fini ceremoni'a, depunendu-se corpulu în cimitiriu alaturéa cu acelu alu parintelui seu.

Înmormentarea s'a facutu conformu programului de susu.

Asistenti'a publicului erá fórté mare, stradele pe unde au trecut cortegiulu, și curtea S. Metropolitii, erau de totu indesuite.

Prohodulu s'a cetitu în curtea metropoliei în fati'a altariului Catedralei celei nóne, cáci în biserică erá preste putintia a se face, din caus'a multimei adunate ; în mijloculu ei s'au vedutu mai multi israeliti cari venisa la înmormentarea cetatiénului Panu. Archimandritulu Climentu tinu unu cuventu ; corpulu apoi ducendu-se la mormentu, trupele i presentara armele, musicile sunara marsiulu funebru și clopotele cantara cu plângerea lor acésta înmormentare.

„Rom.“

V a r i e t á t i.

**** Publicare.** În urm'a determinatiunei siedintiei extraordinarie a directiunei Asociatiunii rom. de Aradu pentru cultur'a poporului—tinuta în 15/26 Sept. 1866 se aduce la cunoscinti'a publica, cumca adunarea generala a Asociat., în tempulu publicatu, adeca în 3/15 Oct. 1866, din caus'a epidemiei colerice nu se va tine—și adeca tinerea adunării generalé e amanata pe tempu nedeterminatu.

Fiindu constatatu mai târdu încetarea colerei pretotindene, Directiunea Asoc. si va tine de detorintia a publicá de locu tempulu tinerei adunării sale generalé.

Semnatu în Aradu 15/27 Sept. 1866.

Directiunea Asociatiunei pentru cultur'a poporului român.

Sig. Popoviciu m. p.
dir. secund.

Dionisiu Pascutiu m. p.
not. direct.

**** Literariu.** Primirámú doi numeri din „Ecclesi'a diuaru moralu-religiosu“ fóia septamanaria. Nrii ce-i primirámú suntú nrii 5 și 6. Din acésti'a a ne si face judecat'a asupra foiei aru fi ce-va cutediatu. Cu tóte acéste materiele care le avemu în acésti numeri ne multiamescu ; ele respira spiritu crestinescu și dorinti'a de o sórté mai buna a vietiei bisericesci în Romani'a, carea vietia bisericésca au fostu neglesa acolo atátu de multu. O trista impregiurare aflámú din acésta fóia și adeca ca aru fi putnu spriginita. Noi i poftimú cá pre viitoriu sa nu mai aiba causa de asemenea tânguri. Abonamentele se facu la Bucuresci cu 12 sfanti pe anu și 7 pe 1/2 anu.

**** Literariu.** În dílele trecute primirámú în dóue esemplarie opulu „Q. Horatiu Flacu cartea I. comentatu în limb'a romána“ de dlu Dr. în filosofia și Profesoru la Universitatea din Iasi, Zachari'a Columbu ; unulu pentru noi și altulu pentru bibliotec'a Institutului nostru teologico-pedagogicu. Este afara de tóta indoiél'a ca au făcutu impressiune placuta asuprane, acéstu progresu în literatura preste totu si specialminte în cea scolastica. Pâna vomu fi în pusetiune de a vedea o recensiuone dela vre-unu specialistu sa ascultámú ce dice autorulu despre destinarea opului seu și apoi sa apretiéza ori cine însemnatatea lui. Autorulu în prefația dice : Oper'a acésta, care e destinata de a facilitá studiulu limbei latine, credu ea nu mai are nevoia de asemenea recomandatiune. Tóte natiunile au întielesu ca cunoscinti'a limbei latine este de cea mai mare necesitate. Pentru noi românii, cauta sa o întielegemu odata, acésta necesitate este inca și mai mare. Noi trebuie sa invetiámú limb'a latina nu numai pentru a trage din cunoscinti'a ei acelesi folóse pre care le tragu alte natiuni, dar inca pentru a ne putea servi cu ea la sistemisarea limbei románe. Pentru noi, ori-ce aru dice unii și alții, ea trebuie sa fia fundamentulu pre care va avea a se radica totu edificiuulu culturai natiunali.

**** Egalitate a limbiloru în telegrafia.** „Wiener Ztg.“ face cunoscutu cumca ministeriulu de comerciú și economi'a a făcutu dispusetiune ca la c. r. statiuni de telegrafu sa

se priméscă și tramita telegrame oficióse și private în fiacare limba din imperiulu întregu austriacu.

**** (Schimbare de uniforme.)** În armat'a austriaca va sa se faca succesive o preschimbare totala în uniform'a trupelorú și adeca în ceea ce privesce croitur'a și colórea. În loculu pantaloniloru vineti, a capaturiloru albe și a ciacuriloru înalte, se voru introduce pantaloni largi rosii (krappothé), bluse vinete și chipiuri dopa must'r'a franceza cu scutu latu dinainte. Venatorii voru capetá palarii mici rotunde. Uniform'a oficiéiloru nu se va mai deosebi de a soldatiloru de rendu și acésta din causa, ca suntú pré espusi ochirei inimicului. În resbelulu din urma venatorii prussiani și îndreptá tóta atentiunea asup'r'a oficiéiloru și pentru siguratate luau cate 6—8 insi pre unu oficiéru austriacu la ochiu, de unde se explica ca altulu oficiéru erá totu de atá ea glóntie patrunsu.

**** Despagubirea resbelica** platita Prussiei din partea Austriei în suma de 30 milióne f. v. a. au trasu 7:92 mági. Banc'a natiunala au platitu pentru lini'a dela Vien'a pâna la Oderberg 11,150 f. și pentru lini'a dela Oderberg—Oppeln 5420 taleri de argintu. La numerarea baniloru s'a aflatu unu superplus de 2000 taleri, cari s'a și retramisu îndata la banc'a natiunala austriaca.

**** Numerulu domnitoriloru, cari si-au pierdutu tronulu pre dí ce merge se înmultiesce.** Celu mai betránu dintre ei este Don Miguel, domnitoriu portugalu, care-si pierdú tronulu în 1832. După elu urméza contele Chambord (Carolú Henricu Bourbon) pre carele legitimistii francesi-lu numescu Henricu V. și care fu alun-gatu din Franci'a în 1830 diopreuna cu mosiulu seu ; asemenea sórté ajunse și pre fiii lui Ludovicu Filipu în 1848, dintre acésti'a contele de Parisu, numitu de orleanisti Ludovicu Filipu II. pre lângă contele Chambord e alu doilea pretindinte de tronulu Franciei. În 1860 au urmatu unu síru de pierderi de tron. Asiá fu alun-gatu Leopoldu și Ferdinandu, din Toscan'a, Franciscu V. din Moden'a, Robertu din Parm'a ; în anulu urmatoriu, Franciscu II. din Neapole, cu doi ani mai târdu Otto din Greci'a, și mai de curendu Ales. Ioann I. Cuz'a din Romani'a, regele Georgie din Hanover'a, Adoltu din Nasovi'a, și a 11. electorulu Friderich Ghilomu de Hessen. Dintre ei contele Chambord archiducele de Toscana, ducele de Moden'a celu de Nasovi'a și regele hanoveranu locuescu în Austri'a, ear celu de Parm'a în Elveti'a, aici va merge și electorulu de Hessen ; urmatorii lui Ludovicu Filipu în Angli'a Franciscu II se afla totu în Rom'a, și Otto în Bamberg.

Nr. 27—2

Concursu.

La scol'a populara gr. res. din Comun'a Sebesiulu de susu, în scaunulu Sabiului se cere unu Invatietoriu cu salariu anuale de 80 fl. v. a. cuartiru gratuitu, și lemne de încalditu, de ajunsu Pentru acéstu postu vacantu se deschide concursu pâna la 20 Octomvre a. c. st. v.

Dreptu aceea, ori-care doresce a concurá pentru postulú susu numitu are a tramite la Scaunulu Propopescu alu tractului Sabiului alu II-lea pre lângă petitiune timbrata cu 50 xr. v. a.

a) Atestatu despre absolvarea cu sporiu bunu celu putinu patru clase normale, și cursulu pedagogicu în Institutulu Archidiecesanu din Sabiu, și, ca este bine deprinsu în tipiculu, și cântările bisericesci.

b) Atestatu de botezu, și de purtarea morala.

Acéstea spre urmarea mai departe sa se astérna, pâna la terminulu susu dísu la laudatulu Scaunu Protopresbiteralu.

Sebesiulu de susu 17 Sept. 1866.

Efori'a scoléi populare din Sebesiulu de susu.

Nr. 28—2

EDICTU.

Stan'a lui Radu Pitariu din Comun'a Resinariu, în Scaunulu Sabiului, care de unu tempu mai îndelungatu, primindu la sine, actia legiuitului seu barbatu Bucuru Savoiu totu de acolo, în procesulu lor matrimonialu, la subscrisulu foru protopopescu, pornitu, spre respundere, au prebejitu în lume, ducandu cu sine, și actele procesuale, prin acésta se citédia, ca, dela datulu mai din josu, în terminu de unu anu, și o dí, cu atát'a mai tare, sa se infatiosiedie înainte forului protopopescu subscrisu, cu cátu, ca la din contra, se va decide divortiuulu barbatului seu, la întielesulu SS. canóneale bisericéi nóstre dreptu marturisitóro resaritene, și în absentia denséi.

Scaunulu protopopescu gr. res. alu tractului Sabiului alu II-le. Sabiu 16. Septemvre 1866 st. v.

Ioann Pannoviciu Protopop.

Nr. 24—3

Concursu.

În Comun'a Avrigu Scaunulu Sabiului, statiunea notariala, cu carea este împreunatu unu salariu anuale de 420 fl. v. a. și cuartiru naturalu precum și alte accidentie legale, au devenitu vacante, pentru a cárei ocupare se deschide prin acésta Concursu pâna 3/15 Octomvre a. c. cu acelu apriatu adausu : ca dela concurenti se cere — prelângă altele — cunoscinti'a temeinica în vorbire și în scrisóre a limbéi románesci.

Avrigu 7/19 Septemvre 1866.

Oficiulu comunale.